

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.5.54.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 10575 Pani Posłanki Marii Małgorzaty Janyskiej wraz z grupą posłanek, w sprawie „pułapki rentowej”, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Celem świadczeń przyznawanych na zasadach określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest zapewnienie środków utrzymania osobom ubezpieczonym, które nie mogą kontynuować pracy zarobkowej z przyczyn naturalnych (tj. po osiągnięciu wieku emerytalnego) lub w wyniku utraty zdolności do pracy spowodowanej stanem zdrowia. Przepisy ustawy, gwarantując prawo do świadczeń w przypadku wystąpienia zdarzeń uniemożliwiających lub utrudniających ubezpieczonemu kontynuowanie pracy zarobkowej, nie eliminują jednocześnie możliwości podejmowania przez emerytów i rencistów zatrudnienia. Prawo do swobodnie wybranej pracy zagwarantowano m.in. artykułem 65 ust. 1 Konstytucji RP oraz artykułem 10 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy.

Renta z tytułu niezdolności do pracy jest świadczeniem zabezpieczającym przed skutkami częściowej lub całkowitej niezdolności do pracy, spowodowanej naruszeniem sprawności organizmu, powstałej przed osiągnięciem wieku emerytalnego. W przypadku niezdolności do pracy z powodu stanu zdrowia - po spełnieniu warunków, do których należą m.in. określony staż ubezpieczeniowy i data powstania niezdolności do pracy - osobie ubezpieczonej przysługuje renta z tytułu niezdolności do pracy, której funkcją jest zapewnienie świadczeniobiorcy środków finansowych zastępujących niemożliwy do osiągnięcia ze względów zdrowotnych dochód z pracy.

Niezdolną do pracy w rozumieniu przywołanej ustawy jest osoba, która w wyniku naruszenia sprawności organizmu całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej i nie rokuje jej odzyskania po przekwalifikowaniu. Tak precyzyjne sformułowanie wynika m.in. z potrzeby odróżnienia niezdolności do pracy (art. 12 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) od tzw. czasowej niezdolności do pracy, której stwierdzenie jest przesłanką do przyznania wynagrodzenia z tytułu niezdolności do pracy, zasiłku chorobowego oraz świadczenia rehabilitacyjnego (art. 92 Kodeksu pracy, art. 6-10 oraz art. 18 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa).

Renta stanowi rodzaj pomocy finansowej państwa kierowanej do osób, które w młodym wieku doznały naruszenia sprawności organizmu i ze względu na całkowitą niezdolność do pracy utraciły szansę na samodzielne zarobkowanie.

Polskie prawo nie wyklucza możliwości wypłacania renty osobie, która pracuje zarobkowo w celu poprawy swojej sytuacji materialnej. Trzeba podkreślić, że aktywność zawodowa jest istotnym elementem rehabilitacji oraz integracji społecznej osób z niepełnosprawnościami, a ich zatrudnienie w Polsce rośnie. Wzrost udziału osób z niepełnosprawnościami na rynku

pracy najlepiej obrazują wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL). Ich porównanie między 2007 a 2023 rokiem pokazuje stały pozytywny trend – zauważalnie rośnie zarówno współczynnik aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami, jak i wskaźnik zatrudnienia. W IV kw. 2007 r. współczynnik aktywności zawodowej w wieku produkcyjnym dla tej grupy wynosił 23,8%, a wskaźnik zatrudnienia 20,2%. W III kw. 2024 r. współczynnik aktywności zawodowej osiągnął już 34,1%, a wskaźnik zatrudnienia 32,8%. Maleje również stopa bezrobocia wśród osób z niepełnosprawnościami w wieku produkcyjnym. W omawianym okresie odnotowano jej spadek z 15% (IV kw. 2007) do 3,7% (III kw. 2024). Celem Kierownictwa Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej jest zabezpieczenie dalszego wzrostu wskaźnika zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami oraz spadku stopy bezrobocia w obrębie tej grupy.

W polskim ustawodawstwie przyjęto rozwiązanie kompromisowe, umożliwiające łączenie przychodów z pracy z prawem do pobierania świadczenia zarówno rentowego (renty z tytułu całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy), jak i emerytalnego (tzw. wcześniejszej emerytury), wprowadzając w tym zakresie pewne ograniczenia. Osiąganie przychodów z pracy zarobkowej przez rencistę lub emeryta może zatem powodować zmniejszenie lub zawieszenie wypłaty świadczenia. Zasada ta nie jest stosowana wobec emerytów, którzy osiągnęli powszechny wiek emerytalny (60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn).

Prawo do świadczeń emerytalno-rentowych ulega zawieszeniu w razie osiągnięcia przychodu w kwocie wyższej niż 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (11 651,00 zł od 1 czerwca 2025 r.). W razie osiągnięcia przychodu w wysokości przekraczającej 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy (6 273,60 zł od 1 czerwca 2025 r.), ale nieprzekraczającej 130% tej kwoty, świadczenie ulega zmniejszeniu o kwotę przekroczenia, nie większą jednak niż kwota maksymalnego zmniejszenia, którą stanowi odpowiednio zwaloryzowana tzw. część socjalna emerytury lub renty (od 1 marca 2025 r. w przypadku emerytury, renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy jest to 939,61 zł, a w przypadku renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy – 704,75 zł).

Należy zwrócić uwagę, że limity zarobków powodujące ograniczenie wysokości lub zawieszenie wypłaty świadczeń emerytalno-rentowych są stosunkowo wysokie i uaktualniane co kwartał wraz ze zmianą wysokości przeciętnego wynagrodzenia. Warto zwrócić uwagę, że według danych z czerwca 2025 r. próg zawieszenia świadczenia wynosi 620% minimalnej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i 365,5% przeciętnej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, zaś próg zmniejszenia świadczenia odpowiednio 333,9% i 196,8%.

Organ rentowy dokonuje rozliczenia prawa do wypłaty świadczenia systemem miesięcznym albo rocznym, w zależności od tego, który z nich jest dla rencisty korzystniejszy. Przykładowo, osoba w czerwcu 2025 r. pobierająca rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w wysokości przeciętnej (3187,25 zł) i zarabiająca 11500 zł, przy rozliczeniu miesięcznym otrzymałaby rentę zmniejszoną o 939,61 zł. Oznacza to, że jej przychody za marzec wyniosłyby 13747,64 zł.

Obowiązujące od 1 stycznia 2022 r. przepisy w zakresie zmniejszenia i zawieszenia renty socjalnej w przypadku osiągnięcia przychodów są analogiczne, jak w przypadku osób uprawnionych do renty z tytułu niezdolności do pracy czy też wcześniejszej emerytury.

Zniesienie limitów zawieszania i zmniejszania rent z tytułu niezdolności do pracy i rent socjalnych spowodowałoby szacunkowy roczny wzrost wydatków wynoszący 155,5 mln zł po stronie Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i 112,9 mln zł ewentualnej dotacji z budżetu państwa, która uzupełnia jego deficyt, a po stronie Funduszu Solidarnościowego oraz budżetu państwa, z którego finansowana jest renta socjalna, 42,6 mln zł przy założeniu utrzymania się poziomu liczby świadczeń zmniejszonych lub zawieszonych z lat 2023-2024.

Wspieranie aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami jest ważnym elementem kształtowania rynku pracy. Praca zawodowa dla przedstawicielek i przedstawicieli tej grupy stanowi nie tylko źródło dochodów, ale jest też formą terapii i aktywizacji społecznej. Ze względu na fakt, że osoby z niepełnosprawnościami mogą spotkać się z wieloma barierami uniemożliwiającymi im wejście na rynek pracy, pracownikom posiadającym orzeczenie o stopniu niepełnosprawności przysługują dodatkowe uprawnienia wynikające z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Ocena celowości dalszego obowiązywania progów zawieszenia i zmniejszenia świadczenia zależy od możliwości realizowania tą drogą celów, którym zniesienie tego rozwiązania ma służyć (zwiększenie skali aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami), spójności zmian w tym zakresie z zasadami konstrukcyjnymi prawa zabezpieczenia społecznego (konieczność pogodzenia zniesienia progów zawieszenia i zmniejszenia świadczenia z funkcją świadczeń z tytułu niezdolności do pracy), kosztów takich zmian (155 mln zł) oraz ich możliwych następstw, a także ocen formułowanych według kryteriów sprawiedliwościowych zarówno przez osoby uprawnione do świadczeń z tytułu niezdolności do pracy, jak i pozostałych ubezpieczonych i świadczeniobiorców.

W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej prowadzone są obecnie kompleksowe analizy prawne, ekonomiczne i społeczne, dotyczące celowości dalszego obowiązywania progów zawieszenia i zmniejszenia świadczeń z tytułu niezdolności do pracy oraz możliwych konsekwencji zniesienia tych konstrukcji. Przedstawione zagadnienia należy traktować w sposób szczególny, wyznaczony ich społeczną wagą. Z powodu kosztów projektowanych zmian niezbędne było zasięgnięcie w tej sprawie opinii Ministra Finansów, do którego 30 maja br. zwróciłem się z prośbą o zajęcie stanowiska w przedmiocie zniesienia progów oraz zwiększenia dotacji z budżetu państwa do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych spowodowanego wzrostem wydatków wskutek wdrożenia tych rozwiązań. W swojej odpowiedzi z 7 lipca 2025 r. Minister Finansów wskazał, że nie widzi zasadności zmian w obowiązującej regulacji prawnej w zakresie zmniejszania i zawieszania świadczeń w przypadku osiągania przychodów przez emerytów i rencistów. Z tych powodów – poza analizą problemu prowadzoną w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – niezbędne będzie uzyskanie zmiany stanowiska Ministerstwa Finansów w tym zakresie.

Jednocześnie pragnę zapewnić, że poruszona w interpelacji kwestia pełnego rozdzielenia prawa do renty socjalnej od aktywności zawodowej, na wzór niektórych krajów UE, będzie również analizowana na etapie prac nad tym zagadnieniem.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/